

KM 12/08

Demokratireformen i Den norske kirke. Forslag om endring i lov 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kirke.

Høringsuttalelse

Kirkemøtekomiteens merknader

Komiteen legger saksorienteringen til grunn, og vil i tillegg bemerke følgende:

Til I

Høringsuttalelse til høringsnotat om Demokratireformen i Den norske kirke. Forslag om endring i lov 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kirke.

Komiteen slutter seg til departementets forslag til endring i kirkeloven § 24, som utvides med et nytt åttende ledd:

Kirkemøtet kan fastsette forsøk som innebærer at Kirkemøtet og bispedømmerådene skal velges og sammensettes på en annen måte enn det som følger av §§ 23 og 24. Slike forsøk skal godkjennes av departementet.

Den foreslåtte lovendringen vil gi den nødvendige lovhjemmel for gjennomføring av de kirkelige valg 2009 etter de særskilte regler som komiteen foreslår i sak KM 11.2/08.

Komiteen vil understreke behovet for snarlig avklaring av de økonomiske rammer for reformen, senest innen midten av januar 2009, jf. behovsanalysen i avsnittet om Økonomiske og administrative konsekvenser i Tilleggsnotat på bakgrunn av høringen til innstillingen *Styrket demokrati i Den norske kirke*, KM 11.1.2/08.

Til II

Spørsmål i innstillingen *Styrket demokrati i Den norske kirke* som ikke er fulgt opp i det videre arbeid med demokratireformen:

Om revidert ordning for utnevning av biskoper

Komiteen slutter seg til saksorienteringen. I tillegg mener komiteen også enkelte andre forslag til endringer kan vurderes, blant annet om det bør innføres åremål for biskoper, og om det skal være mulig for kandidater å melde sin interesse for bispestillinger (jf. *Styrket demokrati i Den norske kirke*, s. 69).

Om tilsetting av proster

Komiteen deler synspunktet til flere høringsinstanser om at overføring av tilsetting av proster til bispedømmerådet bør kunne iverksettes allerede nå. Komiteen begrunner dette i *Tjenesteordning for proster* § 2, hvor prostens "er forpliktet på de mål og strategier som er fastsatt for virksomheten i Den norske kirke og i vedkommende bispedømme og skal støtte opp om tiltak som fremmer disse". Denne bestemmelsen knytter prostens opp mot bispedømmerådet enn tidligere.

Presesfunksjonen

Komiteen mener Den norske kirke må ta på alvor at presesoppgavene etter hvert er blitt svært omfattende og vanskelig kan bli ivaretatt ved siden av den ordinære bispetjenesten, som også er blitt mer krevende. Bispemøtets preses har i løpet av de senere år blitt tillagt store oppgaver både nasjonalt og internasjonalt, samtidig som preses sitter i mange sentrale verv og representerer bispekollegiet i mange sammenhenger. Det er derfor påkrevd å styrke rammebetingelsene for presesfunksjonen.

Økningen av antall leke medlemmer i bispedømmeråd/Kirkemøte endrer balansen mellom embete og råd. Komiteen ser en styrking av vilkårene for utøvelsen av presesfunksjonen som et bidrag til å ivareta balansen mellom embete og råd når antallet leke medlemmer av bispedømmeråd/Kirkemøte økes.

Komiteen er kjent med at Bispemøtet utreder ulike sider ved presesfunksjonen. Komiteen regner med at utredningen vil bli gjenstand for høring i ulike kirkelige organer og at også Kirkemøtet vil få anledning til å behandle saken. De økonomiske konsekvensene av dette bør kunne vurderes som del av forslag til statsbudsjett slik Bispemøtet har foreslått (sak BM 29/08).

Komiteen mener det i denne sammenheng bør drøftes hvordan rammebetingelsene for utøvelsen av presesfunksjonen kan styrkes. Det bør også vurderes om det bør opprettes et tolvte bispeembete. Det kan vurderes om den tolvte biskopen bør få tilsynsansvaret for spesialprestetjenestene.

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet vedtar følgende høringsuttalelse til Kultur- og kirkedepartementets høringsnotat *Demokratireformen i Den norske kirke. Forslag om endring i lov 7. Juni 1996 nr. 31 om Den norske kirke*:

I

Kirkemøtet har i brev av 27. oktober 2008 mottatt høringsnotat om *Demokratireformen i Den norske kirke. Forslag om endring i lov 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kirke*, og har behandlet dette i sitt møte 10.-15. november på Øyer.

Med følgende bemerkninger gir Kirkemøtet det framlagte *forslag til lov om endring i lov 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kirke* sin tilslutning.

Forsøkshjemmelen som foreslås i kirkeloven § 24 som nytt åttende ledd, vil gi den nødvendige lovhjemmel for gjennomføring av de kirkelige valg 2009 etter *Særskilte regler for de kirkelige valg 2009*, vedtatt av Kirkemøtet i sak KM 11/08.

Kirkemøtet deler departementets vurdering av at det med dagens rettstilstand er behov for departementets godkjenning av Kirkemøtets valgregler. Dette er nødvendig for at de administrative og økonomiske konsekvenser av valgreglene skal kunne gjøres gjeldende overfor bispedømmerådene, menighetsrådene og de kirkelige fellestrådene, og for at de økte økonomiske kostnadene skal kunne utredes av staten.

Kirkemøtet viser til sin uttalelse om St. meld. 17 (2007-2008) *Staten og Den norske kirke*, pkt. 4 (sak KM 10/08), hvor Kirkemøtet understreker at utformingen av kirkens demokratiske ordninger må være et ansvar for kirkens medlemmer og organer valgt på kirkelige premisser. Kirkemøtet anser det ut fra dette riktig at reglene for valgordningsforsøkene i forbindelse med demokratireformen fastsettes av Kirkemøtet, slik høringsnotatet legger opp til. Kirkemøtet deler videre departementets oppfatning av at det ikke er aktuelt at Stortinget skulle gå vesentlig lengre i å regulere framgangsmåten ved valg i Den norske kirke.

Selv om lovendringen i seg selv ikke innebærer økonomiske eller administrative konsekvenser, vil departementets godkjenning av de valgreglene som vedtas av Kirkemøtet 2008 medføre betydelige administrative og økonomiske konsekvenser. Kirkemøtet vil påpeke at valgreglene er vedtatt med utgangspunkt i *Styrket demokrati i Den norske kirke*, som oppfølging av det forliket som alle politiske partier representert på Stortinget, er enige om. De økonomiske og administrative konsekvensene av Kirkemøtets vedtak om valgregler, vil være i samme størrelsesorden som var skissert i innstillingen.

Kirkemøtet konstaterer at de økonomiske rammene ikke ble klarlagt i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2009, slik Kirkerådet ba om i sin høringsuttalelse, og at heller ikke høringsnotatet bidro til klarlegging av de økonomiske rammene for demokratireformen. Kirkemøtet er urolig for konsekvensene den manglende avklaringen av de økonomiske rammene for demokratireformen vil få for planleggingen og gjennomføringen av reformen, ikke minst i menighetsrådene som skal planlegge den lokale gjennomføring av prøveordningen. Dersom dette ikke avklares innen midten av januar 2009, vil muligheten for gjennomføring av reformen svekkes vesentlig. Jf. Kirkemøtets vedtak i sak KM 11/08.

II

1. Kirkemøtet ber Kultur- og kirkedepartementet snarest mulig og i samarbeid med Kirkerådet utforme reviderte regler for nominasjon og rådgivende avstemning i forbindelse med utnevning av biskoper. Kirkemøtet forutsetter at de reviderte reglene bygger på ordningen vedtatt av Kirkemøtet 2007 (sak KM 9/07).
2. Prosten er forpliktet på å fremme de mål og strategier som er fastsatt for virksomheten i Den norske kirke og i vedkommende bispedømme (jf. Tjenesteordning for proster § 2). Dette tilsier at bispedømmerådet har en sentral rolle i forbindelse med tilsetting av proster. Kirkemøtet ber om at tilsetting av proster allerede nå overføres til bispedømmerådet. Subsidiært må bispedømmerådene få uttalerett før utnevning skjer.
3. Kirkemøtet viser til at oppgaven som preses er så arbeidskrevende at både bispetjenesten i eget bispedømme og selve presesfunksjonen blir skadelidende.

Kirkemøtet ser derfor et sterkt behov for å styrke vilkårene for utøvelsen av presesfunksjonen. Dette vil også bidra til å ivareta balansen mellom embete og råd når antallet leke medlemmer av bispedømmeråd/Kirkemøte økes.

Kirkemøtet vil på denne bakgrunn gi uttrykk for støtte til forslag om å styrke rammebetingelsene for utøvelse av vervet som Bispemøtets preses, der også opprettelse av et 12. bispeembete vurderes.

Enstemmig vedtatt.